

ACADEMIA ROMÂNĂ

Comitetul Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii

– Divizia de Istoria Științei –

STUDII ȘI COMUNICĂRI/DIS

Vol. XVI/2023

Editura MEGA

ALBA IULIA CATRINEL POPESCU: ROMÂNIA. ÎNTRE „GURA DE RAI” GEOGRAFICĂ ȘI RĂSPÂNTIA GEOPOLITICĂ

Narcis ZĂRNESCU¹
mithra.zurban@gmail.com

ABSTRACT: Author of six volumes of geopolitical analysis, two volumes of geopolitical treatises, dozens of studies and articles on geopolitics, geostrategy, international relations, security and history, as well as university courses, Alba Popescu has established herself as Romania’s most knowledgeable personality in the complicated and fluctuating space of geopolitics. A brilliant continuator of the Romanian school of geopolitics, the author concentrates the results of her research in seven parts, which expose and analyze the fundamental themes and concepts of geopolitics, adapted and applied to the status of the Romanian state, in historical, present and immediate future perspectives. The author’s opinion is that, although today Romania is part of the global maritime space, with its geopolitical core in Washington, it could still expand its geostrategic importance and weigh, by activating and developing some passive “determinants”: the Ponto-Baltic Free Movement Area; the Ponto-Arctic Format or the Eastern Flank Partnership; the Carpathian-Balkan High Speed Transport Corridor; the Lain Arc and Panlatinity; Special Partnerships etc.

KEYWORDS: geopolitics, geostrategy, geoeconomics, panlatinity.

Într-o epocă dominată de inflația valorilor și absența marilor idei, generatoare de conștiințe și democrații reale; o epocă a pandemiilor

¹ Redactor-șef. Revista ACADEMICA, Academia Română; Cavaler al *Ordinului Palmes Académiques*; doctor în filologie & doctor în științe economice; Redactor Șef Adj. Revista NOESIS; membru în Colegiul de redacție al publicației STUDII ȘI COMUNICĂRI/DIS; membru al Uniunii Scriitorilor din România; membru al Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România; membru al Academiei Româno-Germane (Mainz); membru al Institutului Român – Biblioteca Română (Freiburg im Breisgau); membru al Academiei Româno-Germane (Baden-Baden); Membru al ISPF (Sheffield).

suspecte, a plagiatului global și a idiocrației acute, se impune, *langsam aber sicher*, o voce tot mai puternică, riguroasă, super specializată: Alba Iulia Catrinel Popescu, profesor asociat / conf. univ. dr. la Colegiul Național de Apărare (București), Universitatea Națională de Apărare „Carol I”. Apreciată și recunoscută, mai ales, în străinătate, așa cum este tradiția românească, domnia sa este profesor universitar, invitat permanent la „Józef Gołuchowski” Academy of Applied Sciences și la WSB Universities din Polonia; membru în Consiliul consultativ științific al Institutului pentru Studii Europene și Americane din Atena, Grecia (RIEAS) și, de asemenea, vicepreședinte al Diviziei de Istoria Științei a Comitetului Român de Istorie și Filosofia Științei și Tehnicii din cadrul Academiei Române. Autor unic al unui număr considerabil de publicații științifice, care însumează șase volume de analiză geopolitică, două volume ale unui tratat de geopolitică, zeci de studii și articole pe teme de geopolitică, geostrategie, relații internaționale, securitate și istorie, precum și cursuri universitare, multe traduse și publicate de edituri din străinătate în limbile engleză, azeră / turcă și poloneză, Alba Iulia Catrinel Popescu s-a impus – așa cum au remarcat, nu de puține ori, ziariști, politologi și universitari – drept cea mai avizată personalitate din România, în spațiul vast, complicat și fluctuant al geopoliticii.

Foto – Coperta cărții: Alba Iulia Catrinel Popescu, *România. Între „gura de rai” geografică și răspântia geopolitică*. Editura MILITARĂ, București, 2023, 119 pag., ISBN973-32-1285-0.

Alba Popescu se înscrie în „programul” școlii românești de geopolitică, întemeiată de Simion Mehedinți, discipol al lui Vidal de la

Blache și Friederich Ratzel; continuată de Ion Conea, N. Al. Rădulescu, Anton Golopenția, M. Popa-Vereș, Mihail D. David, Gheorghe (George) I. Brătianu, Sabin Manuilă, Ștefan Manciulea, Constantin I. Brătescu și mulți alții.

Ea însăși continuatoare strălucită a școlii românești de geopolitică, autoarea își intitulează lucrarea *România. Între „gura de rai” geografică și răspântia geopolitică*. Este o micro-sinteză de excepție, care se întemeiază pe cercetarea complexă, concretizată de-a lungul timpului, prin conceperea și publicarea unor lucrări fundamentale, atât pentru disciplină, în variantă autohtonă, cât și pentru arhitectura științifică personală, propusă de autoare: *Tratat de geopolitică (I–II): Geopolitica puterii maritime. Geopolitica puterii continentale*. (2020); *Spațiile de dominație ale Imperiului. Marea strategie de transformare a Rusiei în hegemon al Eurasiei* (2022). Geneza acestei cărți ar putea să aibă ca punct de plecare o cercetare-conferință din 2015 (*Actualitatea războiului hibrid la granița estică a României*), continuată subtil cu lucrări de mai mare sau mai mică anvergură, până la Conferința, susținută la Iași, în cadrul seriei de conferințe „Moștenirea lui Asachi”, organizată de Filiala Iași a Academiei Române, în parteneriat cu Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” și cu Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, când interesul participanților și dezbaterile suscitade au declanșat decizia de a elucida câteva teme intangibile, tabu.

Într-adevăr, există un *topos* în cultura română, printre alți *topoi*, generat de inerții mentale, care amintește cum, în câteva sute de ani, cronicari, cărturari, filosofi, poeți, au reușit să-și transforme meditația ante sau post-mioritică, într-o tânguire despre destinul nefericit al neamului românesc. Un fel de *lamento* colectiv. Dar spiritul polemic, combativ și bine informat al autoarei, Alba Popescu, încearcă să demonstreze că nu este vorba de un destin, ci doar de geopolitică, o știință riguroasă și, în același timp, dinamică.

Ca atare, *Partea întâi* a studiului este focalizată pe „determinanții geopolitici ai teritoriului de stat al României”. *Partea a doua* abordează „determinanții geostrategici”: marea, muntele, fluviul, strâmtorile, istmul. Respectând reperele riguroase, întemeiate de marile școli tradiționale de geopolitică, preluate, adaptate și modernizate de școala românească de geopolitică, autoarea analizează în *Partea a treia* identitățile multiple ale statului nostru: geopolitică, geostrategică, civilizațională și geoeconomică, identități care confirmă și autentifică, retroactiv și proactiv, ideea

fondatoare a statului român: „panideea națională” (*Partea a patra*). Urmând logica și argumentația unei demonstrații clasice, *Partea a cincea* abordează „formatele geopolitice regionale actuale, temă-cheie completată și recontextualizată prin conceptul de „Cupola diplomatică a României” (*Partea a șasea*).

Este un adevăr binecunoscut, pe care cartea doamnei profesor Alba Popescu îl reia și îl aprofundează, anume că România face parte din spațiul global maritim, cu nucleul geopolitic la Washington. Prin urmare, România a trebuit să devină membră a mega-formatelor securitare, geopolitice, geostrategice și geoeconomice, care configurează acest spațiu: NATO și UE. Dar sistemul / rețeaua acestor formate, în care este prinsă România, ar putea fi extins/ă, România dobândind o nouă pondere geopolitică. Selectăm din bogăția posibilităților expuse de autoare, în *Partea a șaptea*, doar câteva: Spațiul de circulație liberă ponto-baltic; formatul Ponto-Arctic sau Parteneriatul Flancului Estic; Coridorul de transport de mare viteză carpato-balcanic; Arcul latin și Panlatinitatea; Parteneriate speciale, cu puteri emergente etc.

În concluzie, ca să ne exprimăm poetic, mai ales că și titlul ne induce o anume stare de reverie, gândurile închise în această bijuterie intelectuală, lucrare a unui orfevru de aleasă stirpe celliniană, par a fi tutelate de spiritul unui istoric de geniu, victimă colaterală a confruntărilor geostrategice, încă necicatrizate în memoria colectivă. Este vorba de Gheorghe I. Brătianu, ale cărui cuvinte incandescente pot fi descoperite la rădăcinile fiecărei pagini din această carte: „Suntem ceea ce Nicolae Iorga numea: un Stat de necesitate europeană”². Iată miza și obiectivul acestei cărți, unice în bibliografia românească de specialitate, care pare a deschide orizonturi imprevizibile, un adevărat portal imaginar către cercetarea implicațiilor filosofice și psiho-mentale ale geopoliticii.

² Gheorghe I. Brătianu (1941). „Geopolitica: factor educativ si national”. În *Geopolitica si geistorie. Revista română pentru sud-estul european*. Societatea română de statistică București, An I, nr, 1, septembrie / noiembrie. Craiova: Editura Ramuri.